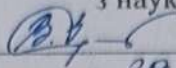

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

 Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
« 29 » 08 2025 р.

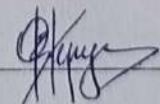

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	IV
Форма здобуття освіти	денна та заочна форми здобуття вищої освіти
Факультет	медико-фармацевтичний
Кафедра	фармації

Схвалено на засідання кафедри фармації
« 25 » серпня 2025 року (протокол № 1)

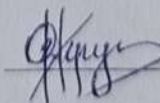
Завідувач кафедри

Олег ГЕРУШ

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін фармацевтичного профілю
« 27 » серпня 2025 року (протокол № 1)

Голова предметної методичної комісії

Олег ГЕРУШ

Чернівці – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Геруш Олег Васильович – завідувач кафедри, кандидат фармацевтичних наук, доцент, gerush.oleg@bsmu.edu.ua ; Басараба Роксолана Юріївна – доц. закладу вищої освіти кафедри фармації, кандидат фармацевтичних наук basaraba@bsmu.edu.ua Геруш Валерія Валеріївна - асистент кафедри sydor.valery@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/farmatsiyi/
Веб-сайт кафедри	http://pharmak.bsmu.edu.ua/
E-mail	pharmacy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Целана, 9
Контактний телефон	+38 (0372) 55-92-89

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова	
Кількість кредитів	6	
Загальна кількість годин	180	
Лекції	30	12
Практичні заняття	70	24
Самостійна робота	80	148
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль	

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Організація та економіка фармації – сприяти формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створити базу, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – <https://cutt.ly/yrUqVPvn>;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагіату – <https://cutt.ly/MrUq6QAt>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркового дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwp1ie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;

- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>.

4.2 Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4 Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5 Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
вступ у фармацію	фармакоекономіка
етика та деонтологія у фармації	соціальна фармація
технологія ліків	стандартизація лікарських засобів та системи якості у фармації
фармацевтичне право та законодавство	фармацевтичний менеджмент та маркетинг
інформаційні технології у фармації	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системи знань про організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності у сучасних умовах.

6.2 Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з принципами функціонування фармацевтичної системи України — структурою, організацією, законодавчим регулюванням діяльності аптекних та виробничих підприємств.
- вивчення економічних основ фармацевтичної діяльності — собівартість, ціноутворення, оподаткування, прибуток, рентабельність, фінансове планування та аналіз.
- формування навичок управління аптечним закладом — планування, організація, мотивація, контроль діяльності персоналу, управління ресурсами.
- засвоєння методів економічного аналізу та оцінки ефективності діяльності аптекних установ — аналіз фінансових показників, оптимізація витрат, прогнозування розвитку.
- розвиток умінь приймати економічно обґрунтовані рішення у різних виробничих ситуаціях, орієнтуючись на чинне законодавство та етичні норми. Виховання професійної

відповідальності, економічного мислення та підприємницької ініціативи у майбутніх фахівців фармацевтичної галузі.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1 Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально- економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії

7.2 Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

7.3 Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК02. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.\

ФК11. Здатність організовувати діяльність аптекних установ із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптекного асортименту й впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.

ФК12. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптекних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптекного асортименту відповідно до законодавства України.

ФК13. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК14. Здатність організовувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптекної практики (GPP).

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 01. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 03. Мати спеціалізовані знання та уміння/навички для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою подальшого розвитку знань та процедур у сфері фармації.

ПРН 05. Оцінювати та забезпечувати якість та ефективність діяльності у сфері фармації.

ПРН10. Проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та при виникненні спалахів небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.

ПРН 16. Реалізовувати відповідні організаційно-управлінські заходи щодо забезпечення

населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту; здійснювати усі види звітності та обліку в аптечних установах, адміністративне діловодство і товарознавчий аналіз.

ПРН 17. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних установ, а також податки та збори. Формувати усі види цін (закупівельні, оптово-відпускні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 18. Використовувати дані аналізу соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

8.1 Знати:

- нормативно-правові акти, які регламентують фармацевтичну діяльність;
- основні принципи Національної лікарської політики;
- організаційну структуру фармацевтичної галузі;
- класифікацію, завдання й функції аптечних закладів;
- порядок відкриття аптеки, фарм. фірми;
- порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном;
- правила приймання рецептів та порядок відпуску ЛЗ;
- порядок обліку рецептури;
- порядок приймання, обліку та зберігання контрольованих лікарських засобів;
- організаційну структуру державної системи забезпечення якості ЛЗ;
- права та обов'язки уповноваженої особи;
- порядок здійснення контролю якості ЛЗ;
- класифікацію господарських засобів;
- структуру та зміст бухгалтерських рахунків, бухгалтерського балансу;
- економічне значення та структуру товарообігу;
- порядок обліку руху товару та інших активів;
- відповідальність та обов'язки касира;
- порядок проведення розрахунків зі споживачами та безготівкових розрахунків;
- форми фінансової звітності, порядок їх підготовки та подання;
- основні економічні показники діяльності аптеки (товарообіг, рецептура, товарні запаси, торговельні накладення, витрати, прибуток, рентабельність);
- основні принципи оподаткування в Україні;
- класифікацію податків та зборів;
- методики розрахунку податку на прибуток підприємств та податку з доходу фізичних осіб;
- класифікацію кредитів;
- основні принципи кредитування аптек.
- функції та принципи медичного страхування;
- типи моделей охорони здоров'я та медичного страхування.

8.2 Вміти:

- здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів, надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків;
- приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здійснювати таксування різних лікарських прописів,
- здійснювати облік амбулаторної рецептури та предметно-кількісний облік ЛЗ;
- здійснювати вхідний контроль якості ЛЗ;
- документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати;
- застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами;

- здійснювати облік руху грошових коштів;
- визначати дні запасу товару, складати замовлення;
- організовувати проведення інвентаризації та документально оформляти її результати;
- складати баланс аптечного закладу;
- аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки;
- розраховувати норматив товарних запасів;
- аналізувати та планувати витрати обігу;
- розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства;
- формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення;
- планувати діяльність аптеки та структурних підрозділів.

8.3 Демонструвати:

- здатність приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здатність документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- здатність здійснювати таксування різних лікарських прописів;
- здатність формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС, 180 годин, у т.ч.:
 - лекції – 30 годин, практичні заняття – 70 годин, самостійна робота – 80 годин (денна форма)
 - лекції – 8 години, практичні заняття – 24 години, самостійна робота – 148 години (заочна форма)

МОДУЛЬ 1. «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»

Змістовий модуль 1

«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»

Конкретні цілі:

- ✓ засвоїти принципи організації фармацевтичного забезпечення населення відповідно до вимог Належної аптечної практики.
- ✓ трактувати вимоги міжнародних стандартів фармацевтичної діяльності.
- ✓ використовувати нормативно-правові акти, які регламентують діяльність підприємств фармацевтичної галузі.
- ✓ пояснювати основні принципи Національної лікарської політики.
- ✓ характеризувати організаційну структуру фармацевтичної галузі та основні принципи державного регулювання фармацевтичної діяльності.
- ✓ аналізувати сучасний стан фармацевтичного забезпечення населення.
- ✓ інтерпретувати завдання й функції аптек та їх структурних підрозділів.
- ✓ класифікувати аптеки за різними критеріями.
- ✓ визначати порядок відкриття аптек (фармацевтичних фірм).
- ✓ характеризувати особливості ліцензування діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ, виробництва (виготовлення) ЛЗ.
- ✓ визначати раціональну організаційну структуру аптеки (фармацевтичної фірми).
- ✓ класифікувати лікарські засоби за різними критеріями.
- ✓ характеризувати порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном.
- ✓ здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів, надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків.

- ✓ трактувати організаційні принципи роботи рецептурно-виробничого відділу.
- ✓ розраховувати вартість (здійснювати таксування) різних лікарських прописів, визначати тарифи за виготовлення екстемпоральних ліків.
- ✓ здійснювати облік амбулаторної рецептури.
- ✓ пояснювати особливості обліку безоплатних та пільгових рецептів.
- ✓ організувати предметно-кількісний облік лікарських засобів.
- ✓ пояснювати особливості одержання з аптечного складу, організації приймання, обліку та зберігання та порядок обігу наркотичних (психотропних) лікарських засобів, прекурсорів у закладах охорони здоров'я.
- ✓ знати правила оформлення рецептів та порядок відпуску наркотичних (психотропних) лікарських засобів амбулаторним хворим.
- ✓ пояснювати особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків №3.

Тема 1-2. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська (фармацевтична) політика. Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності. Поняття «фармацевтичне забезпечення», «фармацевтична допомога», «фармацевтична послуга». Міжнародні організації, що регулюють фармацевтичну діяльність на макроекономічному рівні. Поняття про комплекс належних практик як міжнародні стандарти, що регулюють фармацевтичну діяльність. Національна лікарська політика (НЛП): головні цілі і пріоритети. Завдання, основні принципи створення, порядок впровадження НЛП в Україні та інших країнах світу. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні, рівні управління. Законодавчо-нормативна база, що регламентує фармацевтичну діяльність в Україні. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС, СНД, інших країнах. Вимоги та норми ЄС до фармацевтичної діяльності. Особливості ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні.

Тема 3. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі.

Система фармацевтичної інформації. Види інформації (планова, облікова, звітно-статистична, нормативно-довідкова). Рівні інформації (професійний та споживчий). Джерела та форми передачі фармацевтичної інформації. Класифікація лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці. Сутність анатомічно-терапевтично-хімічної (АТХ) - класифікаційної системи. Державний реєстр лікарських засобів. Державний реєстр медичної техніки і виробів медичного призначення. Державний формуляр лікарських засобів. Регіональні та локальні формуляри ЛЗ. Характеристика регулюючих переліків ліків у національних системах охорони здоров'я, їх соціально-економічне значення та порядок формування. Національний перелік основних (життєво необхідних) лікарських засобів. Сучасні форми інформаційного аптечних закладів та пацієнтів (бази даних, автоматизовано-пошукові системи, спеціалізовані Інтернет-сайти тощо).

Тема 4. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (GPP). Поняття про аптечні заклади та аптечну мережу. Основні принципи розвитку та розміщення аптечної мережі. Організація роботи аптечних закладів різних форм власності та господарювання в умовах ринку. Аптека як заклад охорони здоров'я та як суб'єкт господарювання. Основні завдання та функції аптеки. Належна аптечна практика (GPP). Класифікація аптек. Спеціалізація аптек. Організаційна структура аптеки та основні функції її відділів і структурних підрозділів. Приміщення, обладнання та устаткування аптек. Вимоги санітарного режиму до аптек та структурних підрозділів. Кваліфікаційні та інші вимоги до персоналу, що займається виробництвом (в умовах аптеки), оптовою та роздрібною торгівлею лікарськими засобами. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність працівників аптек, її види, юридична база й документальне оформлення.

Тема 5-6. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску ліків. Порядок організації рецептурного відпуску ліків в Україні, у країнах ЄС, СНД та інших країнах світу. Критерії визначення категорій відпуску лікарських засобів. Організація відпуску ліків без

рецептів з аптек. Концепція відповідального самостійного лікування. Організація фармацевтичної опіки. Протоколи фармацевта (асистента фармацевта). Організація аптекою санітарно-просвітницької роботи. Рецепт – визначення, види, функції. Форми рецептурних бланків. Загальні правила виписування рецептів, порядок їх оформлення. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів. Особливості відпуску наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів.

Групи амбулаторних хворих та категорії населення, яким гарантовані пільги та безоплатний відпуск ЛЗ. Особливості оформлення пільгових та безоплатних рецептів. Терміни дії рецептів та зберігання їх у аптеці.

Тема 7-8. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів. Індивідуальне та серійне виготовлення лікарських засобів в аптеці. Тариф за виготовлення ліків як історична та соціально-економічна категорії. Значення Таха *laboqum*, визначення та структура. Методика визначення тарифів за виготовлення лікарських форм. Облік тарифів за виготовлення та фасування ліків та фармацевтичних товарів. Правила таксування вартості різних лікарських прописів (розчинів, порошків, супозиторіїв, настоїв та відварів, мазей, рідких лікарських форм тощо).

Тема 9-10. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів. Електронний рецепт. Значення обліку рецептури в організації діяльності аптеки. Облік рецептів на ліки індивідуального виготовлення. Облік рецептів на готові лікарські засоби. Особливості обліку рецептів та порядок оплати вартості лікарських препаратів, що виписуються на пільгових умовах та безоплатно. Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських засобів у аптеках. Перелік лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку. Особливості предметно-кількісного обліку лікарських засобів. Організація предметно-кількісного обліку в аптеках та лікувально-профілактичних закладах.

Класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Державне регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Порядок ліцензування господарської діяльності з обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також спеціальних рецептурних бланків форми №3. Вимоги до приміщень для зберігання наркотичних (психотропних) ЛЗ та спеціальних рецептурних бланків.

Тема 11. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних товарів.

Забезпечення якості ЛЗ як міжнародна проблема. Міжнародні програми ВООЗ та державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних препаратів. Система співробітництва по фармацевтичним інспекціям PIC/S (Pharmaceutical Inspection Cooperation Scheme). Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи забезпечення якості в Україні. Порядок реєстрації ЛЗ. Стандартизація та сертифікація фармацевтичної продукції. Стандарти сімейства ISO-9001. Сертифікація виробників ліків та дистриб'юторів за міжнародними стандартами. Поняття “сертифікат якості виробника”, „сертифікат лабораторного аналізу (висновок щодо якості)”. Зміст та призначення сертифікатів, порядок їх зберігання. Організація входного контролю якості ліків та фармацевтичних товарів на аптечних складах (базах), оптових фірмах, у аптеках. Права та обов'язки Уповноваженої особи.

Організація внутрішньоаптечного контролю якості ліків. Організація інспектування підприємств та закладів фармацевтичної галузі.

Змістовий модуль 2

«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»

Конкретні цілі:

- ✓ організувати інформаційну роботу в аптеці.
- ✓ засвоїти Національні програми протидії нелегальному обігу контрольованих речовин.

- ✓ знати доступ медичних та фармацевтичних працівників до обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
- ✓ знати квотування, виготовлення, зберігання, ввезення та вивезення контролюючих речовин та оформлення необхідних документів.
- ✓ знищення лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори.
- ✓ знати порядок роботи аптек з товарними запасами та організаційні засади внутрішньоаптечного виробництва ліків.
- ✓ організувати належне зберігання ліків та товарів аптечного асортименту.
- ✓ визначати поточну потребу у ЛЗ та здійснювати їх замовлення.
- ✓ скласти замовлення-вимоги.
- ✓ організувати приймання товару від постачальників.
- ✓ організувати зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативно-правових актів.
- ✓ документально оформлювати відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ.
- ✓ знати особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Тема 12. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Товарні запаси в структурі господарських засобів аптечних закладів. Характеристика та класифікація товарних запасів. Поняття дефектури. Визначення потреби та складання замовлень на товари аптечного асортименту. Належна практика закупівель (Good Pharmaceutical Procurement Practice – GPPP). Організація роботи аптек з постачальниками товарів аптечного асортименту. Методики визначення оптимального товарного запасу та складання графіку закупівлі. Організація приймання товарів в аптечних закладах. Організація зберігання ЛЗ та товарів аптечного асортименту відповідно до вимог нормативної документації. Належна практика зберігання (Good Storage Practice – GSP). Особливості зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Відпуск товарів відділам та структурним підрозділам аптеки, лікувально-профілактичним та іншим закладам. Виготовлення внутрішньоаптечної заготовки (ВАЗ). Облік лабораторно-фасувальних робіт.

Тема 13. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу. Організація оптової торгівлі ЛЗ та товарами аптечного асортименту. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з оптової торгівлі лікарськими засобами. Належна практика дистрибуції (Good Distribution Practice – GDP). Порядок відкриття, реєстрація і нормативно-правове регулювання діяльності оптової фірми. Аптечні склади (бази) – завдання та функції. Організаційна структура та функції основних відділів аптечних складів (баз). Вимоги до приміщень, оснащення, персоналу, санітарно-гігієнічні нормативи. Порядок приймання товарів та організація контролю якості лікарських засобів, що надходять до аптечного складу (бази). Відділи зберігання. Отримання товарів, їх облік та підготовка до відпуску.

Тема 14. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Особливості укладання зовнішньоекономічних контрактів (договорів) купівлі-продажу ЛЗ та інших товарів аптечного асортименту. Умови поставки згідно з міжнародними правилами ІНКОТЕРМС. Ліцензування імпорту лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Особливості ввезення в Україну лікарських засобів та товарів аптечного асортименту. Порядок декларування імпортованих товарів.

Тема 15. Автоматизовані системи у фармації. Актуальність впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації. Організація раціонального програмного забезпечення роботи аптек та фармацевтичних фірм. Організація звітності у програмних автоматизованих системах. Оптимізація роботи з товарами аптечного асортименту. Управління товарними запасами в умовах автоматизації. Електронний документообіг.

МОДУЛЬ 2

«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

Змістовий модуль 3

«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»

Конкретні цілі:

- ✓ знати організацію системи внутрішньогосподарського (управлінського) та бухгалтерського обліку у аптеках.
- ✓ класифікувати господарські засоби аптеки.
- ✓ трактувати основні принципи облікової політики аптек (фармацевтичних) підприємств.
- ✓ застосовувати Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують організацію обліку та звітності в Україні.
- ✓ пояснювати структуру та зміст бухгалтерських рахунків, Головної книги, бухгалтерського балансу.
- ✓ трактувати особливості обліку господарських операцій у системі бухгалтерських рахунків.
- ✓ використовувати сучасні інформаційні технології та автоматизовані системи управління та обліку.
- ✓ документально оформляти надходження товарів.
- ✓ аналізувати бухгалтерські проводки.
- ✓ пояснювати економічне значення та структуру товарообігу.
- ✓ оформляти документи з обліку роздрібної та оптової реалізації товарів, інших витрат товару.
- ✓ знати порядок обліку руху інших активів.
- ✓ трактувати принципи обліку основних засобів та нематеріальних активів аптек.
- ✓ організувати облік основних засобів та їх амортизації.
- ✓ планувати штатну чисельність працівників аптеки.
- ✓ складати штатний розклад аптеки.
- ✓ розраховувати, аналізувати та планувати продуктивність праці.
- ✓ заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати.
- ✓ знати основні положення документального оформлення й обліку касових операцій у аптеці, відповідальність та обов'язки касира.

Тема 18-19. Система обліку та звітності в аптечних закладах. Характеристика законодавчо-нормативної бази, що регламентує порядок організації обліку і звітності в аптечних закладах. Значення обліку та звітності на макро- та мікроекономічному рівні. Загальна характеристика системи обліку та звітності. Мета, завдання та значення обліку. Користувачі облікової інформації. Види обліку та звітності у аптеках: управлінський, бухгалтерський, фінансовий, статистичний, податковий. Облікові вимірники. Документ в організації обліку. Господарська операція. Роль управлінського обліку у інформаційній системі підприємства. Облікова політика. Використання даних обліку для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень. Впровадження автоматизованих систем у діяльність аптечних мереж. Характеристика сучасних вимог до технічного забезпечення роботи аптек в умовах автоматизації. Організація раціонального програмного забезпечення роботи аптек та фармацевтичних фірм. Електронний документ. Організація звітності у програмних автоматизованих системах. Роль бухгалтерського обліку в управлінні аптечними закладами. Вимоги до бухгалтерського обліку. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкт та метод бухгалтерського обліку. Елементи методу бухгалтерського обліку: документація, інвентаризація, оцінка та калькуляція, система рахунків, подвійний запис. Структура господарських засобів аптечних закладів. Бухгалтерський баланс, його будова та зміст. Взаємозв'язок між балансом та господарськими операціями. Бухгалтерські рахунки –

класифікація, структура. Подвійний запис, його суть та значення. Взаємозв'язок між рахунками та балансом. Синтетичні та аналітичні рахунки. Хронологічний та систематичний облік. Автоматизація бухгалтерського обліку.

Тема 20. Облік руху товару в аптечних закладах. Первинний облік надходження товарів до аптеки. Класифікація господарських операцій в аптечних закладах. Організація приймання товарів та інших цінностей. Супровідні документи. Особливості обліку надходження отруйних, наркотичних та психотропних лікарських засобів. Порядок оформлення претензій щодо постачання товару та інших товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) від постачальників. Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту. Відображення надходження товарів у бухгалтерських рахунках. Структура товарообігу аптеки, його облік за окремими видами. Облік іншого вибуття товару в аптечних закладах (для надання першої медичної допомоги, виробничих та господарських потреб тощо).

Тема 21. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах. Облік руху інших активів. Облік тари. Облік допоміжних матеріалів. Класифікація основних засобів. Нематеріальні активи. Облік надходження та руху основних засобів. Оцінка вартості основних засобів. Первісна, залишкова та ліквідаційна вартість основних засобів. Первинні документи управлінського обліку основних засобів. Амортизаційні відрахування, їх розрахунок та облік. Документальне оформлення руху малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 22. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах. Грошові кошти та їх еквіваленти у структурі оборотних засобів аптечних закладів. Організація обігу грошових коштів. Касові операції: класифікація, документальне оформлення. Порядок ведення касової книги та обов'язки касира. Правила проведення розрахунків зі споживачами.

Реєстратори розрахункових операцій (РРО). Порядок реєстрації та застосування РРО. Форми розрахункових документів. Порядок здавання готівкової виручки до банку. Встановлення ліміту каси. Контроль за дотриманням касової дисципліни. Інвентаризація каси. Відповідальність за порушення встановленого законодавством порядку розрахунків. Організація роботи з банком. Види банківських рахунків. Розрахунково-платіжні документи. Облік безготівкових розрахунків. Електронний грошовий обіг.

Тема 23. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах.

Інвентаризація: завдання, види і терміни проведення. Загальний порядок проведення інвентаризації в аптечних закладах. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей. Організація інвентаризації лікарських засобів, які знаходяться на предметно-кількісному обліку. Інвентаризація грошових коштів, розрахункових документів і бланків суворої звітності. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів та малоцінних і швидкозношуваних предметів. Підведення підсумків інвентаризації та правила списання природного збитку. Відображення результатів інвентаризації на бухгалтерських рахунках. Автоматизація процедури інвентаризації в аптечних закладах.

Тема 24-25. Форми та системи оплати праці та організація обліку заробітної плати в аптечних закладах. Форми та системи оплати праці. Тарифна система. Встановлення посадових окладів та надбавок працівникам аптечних закладів. Структура та характеристика фонду заробітної плати (основна, додаткова, інші виплати). Методики планування штатної чисельності працівників аптеки (фармацевтичної фірми). Організація обліку праці та заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати. Обов'язкові утримання з фонду заробітної плати.

Тема 26. Звітність аптечних закладів. Сутність та значення первинної внутрішньогосподарської звітності. Централізована система обліку. Порядок складання та затвердження звітів. Характеристика та структура «Товарного звіту» та «Звіту про господарську діяльність аптеки». Відображення руху грошових коштів у документах первинної звітності. Відображення руху товарно-матеріальних цінностей. Облік взаєморозрахунків аптеки з різними організаціями, підзвітними особами, позабюджетними фондами. Розрахунок суми реалізованих торгових накладень та визначення днів запасу товарів за звітними даними. Значення статистичної звітності на макро- та мікроекономічному рівнях. Вимоги щодо оформлення та подання статистичної звітності. Форми статистичної звітності. Торгово-виробнича статистична звітність. Звітність про працю та заробітну плату. Фінансово-господарська статистична звітність. Автоматизація подання статистичної звітності. Форми фінансової звітності. Принципи

підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Користувачі фінансової звітності. Зміст, структура та порядок складання бухгалтерського балансу. Характеристика балансових змін, обумовлених господарськими операціями. Аналіз даних балансу. Звіт про фінансові результати. Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал. Примітки до звітності. Особливості звітності малих підприємств.

Змістовий модуль 4

«Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»

Конкретні цілі:

- ✓ характеризувати основні економічні показники діяльності аптеки.
- ✓ застосовувати методи економічного аналізу.
- ✓ аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки.
- ✓ розраховувати норматив товарних запасів.
- ✓ класифікувати витрати за різними критеріями.
- ✓ аналізувати та планувати витрати обігу.
- ✓ визначати фінансові результати діяльності.
- ✓ розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства.
- ✓ визначати точку беззбитковості підприємства.
- ✓ планувати основні економічні показники діяльності аптек.
- ✓ трактувати функції та принципи медичного страхування.
- ✓ порівнювати різні типи моделей охорони здоров'я та медичного страхування.
- ✓ пояснювати механізми відшкодування витрат лікарських засобів у системі охорони здоров'я та медичного страхування.
- ✓ аналізувати фінансовий стан підприємства на підставі даних фінансової звітності.
- ✓ організовувати проведення аудиторської перевірки.
- ✓ укладати договір на проведення аудиту.
- ✓ пояснювати загальну методику проведення аудиторської перевірки.
- ✓ документально оформляти результати аудиту.
- ✓ складати порівняльний аналітичний баланс.
- ✓ документально оформлювати відпуск товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ.
- ✓ знати особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів в особливий період.
- ✓ знати особливості обліку та звітності медичної служби при надзвичайних станах та веденні бойових дій.

Тема 27. Основи фармацевтичної економіки. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів. Роль та місце фармацевтичної економіки у системі наукового знання, її зв'язок з іншими галузями знань. Предмет, об'єкти, методи досліджень фармацевтичної економіки. Макроекономіка та мікроекономіка. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів. Характеристика та соціально-економічне значення товарообігу як найважливішого показника торгово-фінансової діяльності аптек. Поняття «норматив товарних запасів». Методики розрахунку нормативу товарних запасів. Економічні розрахунки нормативу грошових коштів, інших ТМЦ (допоміжних матеріалів, тари, малоцінних та швидкозношуваних предметів). Поняття витрат виробництва та обігу як економічної категорії. П(С)БО 16 «Витрати». Класифікація витрат за різними критеріями. Фактори, що впливають на суму та рівень витрат. Витрати, що враховуються при визначенні собівартості реалізованої продукції. Організація комплексу заходів, спрямованих на зниження витрат аптечних закладів. Характеристика, економічні розрахунки торгових накладень. Фактори, що впливають на суму та рівень торгових накладень. Прибуток та рентабельність аптечних закладів. Розподіл та використання прибутку. Чинники, що впливають на величину економічних показників. П(С)БО 15 «Доходи». Визначення результатів торгово-фінансової діяльності аптечних закладів згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Тема 28. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби. Ціноутворення на лікарські засоби як національна та міжнародна проблема. Поняття вартості та ціни на ліки. Види цін, їх функції. Основні принципи ціноутворення на лікарські засоби. Механізми державного регулювання цін та тарифів. Аналіз економічних механізмів підвищення доступності ліків для різних верств населення. Моніторинг цін. Структура цін на лікарські засоби промислового виробництва. Методика розрахунку торгових націнок та формування роздрібних цін на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення. Референтне ціноутворення.

Тема 29. Оподаткування аптекних закладів. Податкова система України. Характеристика податків як соціально-економічної категорії. Класифікація податків та зборів (обов'язкових платежів) за різними критеріями. Загальнодержавні та місцеві податки. Прямі й непрямі податки. Елементи податків (суб'єкт та об'єкт, джерело податку, податкова ставка). Оподаткування юридичних та фізичних осіб. Порядок оподаткування прибутку аптек (фармацевтичних фірм). Методика визначення суми прибутку, що підлягає оподаткуванню. Податок з доходу фізичних осіб: податкова база, податкова ставка. Характеристика непрямих податків (податок на додану вартість, акцизний збір). Особливості визначення ПДВ при реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення у аптеках, фармацевтичних фірмах. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Податкові пільги як важливий механізм державного регулювання економіки та соціальної сфери. Організація податкового обліку та звітності. Порядок подання звітності про податок на прибуток підприємств. Порядок обліку та звітності за ПДВ. Порядок подання звітності, пов'язаної із застосуванням РРО. Електронна податкова звітність.

Тема 30. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптекних закладів. Фінансово-кредитна система в умовах ринку. Економічна доцільність кредитування. Оптимальна структура капіталу підприємства. Дисконтування. Визначення економічної ефективності інвестицій. Основні принципи кредитування аптекних закладів. Види кредитів та їх характеристика. Джерела фінансування обігових засобів. Використання цінних паперів (акцій, облігацій, векселів) як позикових засобів.

Тема 31. Організація проведення аудиторської перевірки. Сутність та предмет аудиту. Принципи аудиту. Відмінності аудиту від інших форм контролю. Зовнішній та внутрішній аудит. Ініціативний та обов'язковий аудит. Нормативне регулювання аудиторської діяльності. Міжнародні стандарти аудиту. Вимоги до аудиторів та аудиторських фірм. Права та обов'язки суб'єктів аудиту. Планування аудиту. Тестування системи внутрішнього контролю. Аудиторський ризик. Критерії суттєвості та достовірності. Порядок укладання договору на проведення аудиту. Методика проведення та інформаційне забезпечення аудиту. Аудиторські докази, їх класифікація та вимоги до них. Робоча документація аудитора. Аудиторський висновок. Звіт аудитора. Аудит в умовах електронної обробки даних. Документальне оформлення результатів аудиторських перевірок. Консультаційні послуги аудиторських фірм. Аудит засновницьких документів та статутного капіталу суб'єктів господарювання. Цілі та завдання аудиту, джерела інформації. Організаційні особливості аудиту операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Практичне застосування результатів аудиторських перевірок. Підтвердження фінансової звітності висновком аудитора. Обов'язковий аудит. Етапи перевірки фінансової звітності. Формальна та аналітична перевірка звітності. Перевірка правильності складання звітності. Перевірка узгодженості показників фінансової звітності з даними Головної книги, облікових регістрів та первинних документів. Податковий аудит: мета, сутність, особливості проведення. Перевірка повноти та своєчасності сплати платежів та зборів до бюджету, правильності складання відповідної документації.

Тема 32. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування. Медичне страхування як форма соціально-економічної діяльності з надання якісної медичної та фармацевтичної допомоги. Принципи та функції медичного страхування. Основні типи моделей функціонування систем охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення (бюджетно-страхова, державна, приватна). Аналіз досвіду функціонування елементів медичного страхування у національних системах охорони здоров'я та фармацевтичного забезпечення населення. Нормативно-правова база, що регулює обов'язкове та добровільне медичне страхування в Україні. Механізми відшкодування витрат лікарських засобів у країнах ЄС та світу. Особливості фармацевтичного забезпечення

й реімбурсації в умовах впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні, його проблеми та перспективи розвитку. Страхова рецептура як важливий соціально-економічний показник роботи аптеки за умов функціонування медичного страхування. Надзвичайні ситуації мирного часу. Класифікація надзвичайних ситуацій. Організація забезпечення військ медичним майном та технікою при надзвичайних ситуаціях та веденні бойових дій. Підрозділи, установи та заклади медичного постачання Збройних сил України та інших міністерств і відомств сил сектору безпеки й оборони України. Визначення порядку роботи аптек з товарними запасами за умов виникнення надзвичайних ситуацій. Визначення поточної потреби у ЛЗ в особливий період.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Аудиторні			С.р.	Інд.		Аудиторні			С.р.	Інд.
		Л	П	С				Л	П	С		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»												
<i>Змістовий модуль 1 «Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»</i>												
Тема 1-2. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська (фармацевтична) політика.	10	2	4	-	4	-	7	-	1	-	6	-
Тема 3. Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі.	4	-	2	-	2	-	6	-	-	-	6	-
Тема 4. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики (GPP).	8	2	2	-	4	-	8	1	1	-	6	-
Тема 5-6. Організація рецептурного та безрецептурного відпуску ліків.	10	2	4	-	4	-	8,5	0,5	2	-	6	-
Тема 7-8. Правила визначення вартості (таксування) екстемпоральних лікарських препаратів.	10	2	4	-	4	-	9	-	1	-	8	-
Тема 9-10. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських	8	-	4	-	4	-	9,5	0,5	1	-	8	-

засобів. Електронний рецепт.												
<u>Змістовий модуль 2 «Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»</u>												
Тема 11. Організація системи забезпечення якості ліків та фармацевтичних товарів.	8	2	2	-	4	-	7,5	0,5	1	-	6	-
Тема 12. Організація роботи аптеки з товарними запасами.	7	1	2	-	4	-	9,5	0,5	1	-	8	-
Тема 13. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу.	7	1	2	-	4	-	7	1	-	-	6	-
Тема 14. Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств.	4	-	2	-	2	-	8	-	-	-	8	-
Тема 15. Автоматизовані системи у фармації.	4	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тестовий контроль.	2	-	2	-	-	-	4	-	2	-	2	-
ідсумковий модульний контроль «Організація фармацевтичного забезпечення населення».	4	-	2	-	2	-	2	-	2	-	-	-
РАЗОМ	86	12	34	-	40	-	86	4	12	-	70	-
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»												
<u>Змістовий модуль 3 «Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»</u>												
Тема 18-19. Система обліку та звітності в аптечних закладах.	8	2	4	-	2	-	4,5	0,5	-	-	4	-
Тема 20. Облік руху товару в аптечних закладах.	8	2	2	-	4	-	6	-	-	-	6	-
Тема 21. Облік руху інших ТМЦ. Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптечних закладах.	8	2	2	-	4	-	7	0,5	0,5	-	6	-
Тема 22. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах.	7	1	2	-	4	-	7	0,5	0,5	-	6	-
Тема 23. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах.	7	1	2	-	4	-	5	-	1	-	4	-
Тема 24-25. Форми та системи оплати праці та	10	2	4	-	4	-	6,5	0,5	2	-	4	-

організація обліку заробітної плати в аптечних закладах.												
Тема 26. Звітність аптечних закладів.	6	2	2	-	2	-	6	-	-	-	6	-
<u>Змістовий модуль 4 «Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»</u>												
Тема 27. Основи фармацевтичної економіки. Характеристика економічних показників торгово-фінансової діяльності аптечних закладів.	8	2	2	-	4	-	8,5	0,5	2	-	6	-
Тема 28. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби.	5	1	2	-	2	-	7,5	0,5	1	-	6	-
Тема 29. Оподаткування аптечних закладів.	5	1	2	-	2	-	7,5	0,5	1	-	6	-
Тема 30. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптечних закладів.	6	2	2	-	2	-	8,5	0,5	-	-	8	-
Тема 31. Організація проведення аудиторської перевірки.	4	-	2	-	2	-	8	-	-	-	8	-
Тема 32. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах медичного страхування.	4	-	2	-	2	-	8	-	-	-	8	-
Тестовий контроль.	2	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Контроль практичних навичків.	2	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Підсумковий модульний контроль	2	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-
РАЗОМ	94	18	36	-	40	-	94	4	12	-	78	-
Індивідуальна робота (за наявності)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
УСЬОГО ГОДИН	180	30	70	-	80	-	180	8	24	-	148	-

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ		
№ з/п	Тема	К-ть годин
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
1.	Основні принципи формування Національної лікарської (фармацевтичної) політики. Організаційні принципи фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування.	2

2.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я.	2
3.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу у аптеках. Правила виписування та прийому рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.	2
4.	Правила таксування різних лікарських прописів. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів у аптеках.	2
5.	Організація системи контролю якості ліків та товарів аптечного асортименту.	2
6.	Організація діяльності оптової ланки (оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу). Організація постачання аптек товаром. Відділ запасів.	2
РАЗОМ:		12

МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

7.	Організація внутрішньогосподарського та бухгалтерського обліку у аптеках (фармацевтичних фірмах). Автоматизовані системи обліку у фармації.	2
8.	Облік надходження товарів у аптеках. Облік реалізації та іншого вибуття товару в аптеках. Облік основних засобів у аптеках. Облік руху інших активів.	2
9.	Облік руху грошових коштів. Облік руху готівкових та безготівкових грошових засобів у аптеках	2
10.	Інвентаризація. Організація звітності аптечних закладів. Фінансова звітність. Бухгалтерський баланс аптек (фармацевтичних фірм)	2
11.	Облік праці та заробітної плати у аптеках	2
12.	Економічні розрахунки та планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару. Витрати аптечних підприємств. Економічні розрахунки доходів. Аналіз фінансово-господарської діяльності аптек. Планування діяльності підприємства.	2
13.	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби. Оподаткування аптек (фармацевтичних фірм)	2
14.	Аудиторський контроль: сутність, призначення. Організація проведення аудиторської перевірки. Аудит фінансової звітності підприємств. Аудит розрахунків з бюджетом	2
15.	Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптек (фармацевтичних фірм)	2

РАЗОМ:	18
ВСЬОГО:	30

ЗАОЧНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Тема	К-ть годин
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
1.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я. Організація роботи рецептурно-виробничого відділу у аптеках. Правила виписування та прийому рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів з аптек та їх структурних підрозділів.	2
2.	Організація системи контролю якості ліків та товарів аптечного асортименту. Організація діяльності оптової ланки (оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу). Організація постачання аптек товаром. Відділ запасів.	2
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
3.	Організація внутрішньогосподарського та бухгалтерського обліку у аптеках (фармацевтичних фірмах). Облік надходження товарів у аптеках. Облік руху готівкових та безготівкових грошових засобів у аптеках. Облік праці та заробітної плати у аптеках. Інвентаризація.	2

4.	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби. Оподаткування аптек (фармацевтичних фірм). Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Кредитування аптек (фармацевтичних фірм)	2
РАЗОМ:		8

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Тема	К-ть годин
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
<u>Змістовий модуль 1</u> <i>«Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів»</i>		
1.	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика.	2
2.	Основні принципи організації фарм. забезпечення населення. Національна лікарська політика.	2
3.	Інформаційне забезпечення підприємств та організацій фарм.	2
4.	Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я.	2
5.	Організація безрецептурного відпуску у вітчизняній та закордонній фармацевтичній практиці.	2
6.	Організація роботи рецептурно-виробничого відділу аптеки.	2
7.	Правила таксування екстемпоральних ЛЗ.	2
8.	Визначення тарифів за виготовлення у аптеках екстемпоральних лікарських препаратів.	2
9.	Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку у аптеках. Електронний рецепт.	2
10.	Порядок обігу наркотичних і психотропних ЛЗ, прекурсорів.	2
11.	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів.	2
<u>Змістовий модуль 2</u> <i>«Організація системи постачання аптек (фармацевтичних фірм)»</i>		
12.	Організація роботи аптеки з товарними запасами.	2
13.	Організація роботи оптової фармацевтичної фірми та аптечного складу.	2
14.	Організація зовнішньоторговельної діяльності аптечних (фармацевтичних) підприємств.	2
15.	Автоматизація аптечних закладів.	
16.	<i>Тестовий контроль. Контроль практичних навиків.</i>	2
17.	<i>Підсумковий модульний контроль.</i>	2
РАЗОМ:		34
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
<u>Змістовий модуль 3</u> <i>«Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках»</i>		
1.	Основні поняття та принципи системи обліку.	2
2.	Бухгалтерський облік. Національні стандарти бухгалтерського обліку.	
3.	Облік надходження товарно-матеріальних цінностей у аптеках (фарм. фірмах). Облік основних засобів та нематеріальних активів у аптеках.	2
4.	Порядок обліку інших операцій, які збільшують залишок товарів аптечного асортименту. Облік іншого вибуття товару у аптеках.	2
5.	Облік грошових коштів в аптечних закладах.	2
6.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків у аптеках.	2

7.	Форми та системи оплати праці аптекних працівників. Показники з праці та заробітної плати, їх визначення.	2
8.	Облік праці та заробітної плати у аптеках. Відрахування із фонду заробітної плати.	2
9.	Управлінська та внутрішньогосподарська звітність аптекних закладів.	2
<u>Змістовий модуль 4</u> «Сучасні методи аналізу та планування торгово-фінансової діяльності аптек та фармацевтичних фірм»		
10.	Економічне планування діяльності аптекних підприємств.	2
11.	Основні принципи й методи формування системи цін на ЛЗ.	2
12.	Особливості оподаткування аптек.	2
13.	Кредитування аптек (фармацевтичних фірм).	2
14.	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування.	2
15.	Організація проведення аудиту аптек (фармацевтичних фірм). Внутрішній та зовнішній аудит.	2
16.	Тестовий контроль.	2
17.	Контроль практичних навичків.	2
18.	Підсумковий модульний контроль.	2
РАЗОМ:		36
		ВСЬОГО: 70

ЗАОЧНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ		
№ з/п	Тема	К-ть годин
МОДУЛЬ 1 «ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»		
<u>Змістовий модуль 1</u> «Організація відпуску ліків промислового виробництва та індивідуального виготовлення з аптек та їх структурних підрозділів. Регулювання обігу та контроль якості лікарських засобів»		
1.	Державна політика та управління у сфері фармацевтичного забезпечення Аптека як заклад охорони здоров'я та як підприємство.	2
2.	Організація безрецептурного та рецептурного відпуску у вітчизняній та закордонній фармацевтичній практиці.	2
3.	Таксування різних лікарських прописів. Облік рецептури. Організація предметно-кількісного обліку у аптеках. Порядок виписування наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів.	2
4.	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів. Організація роботи аптеки з товарними запасами.	2
5.	Тестовий контроль. Контроль практичних навичків.	2
6.	Підсумковий модульний контроль.	2
МОДУЛЬ 2 «СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»		
<u>Змістовий модуль 2</u> «Організація системи управлінського та бухгалтерського обліку у аптеках. Облік праці та заробітної плати у аптекних закладах. Економічні механізми регулювання фармацевтичної діяльності»		
7.	Облік надходження товарно-матеріальних цінностей у аптеках (фарм. фірмах). Облік руху грошових коштів у аптеках (фармацевтичних фірмах). Інвентаризація.	2
8.	Форми та системи оплати праці аптекних працівників. Облік праці та заробітної плати у аптеках.	2
9.	Економічні розрахунки та планування товарообігу, оборотних засобів та надходження товару. Економічні розрахунки результатів торгово-фінансової діяльності аптеки – прибутку й рентабельності.	2
10.	Основні принципи та методи формування системи цін на лікарські засоби.	2

	Особливості оподаткування аптек.	
11.	<i>Тестовий контроль. Контроль практичних навичків.</i>	2
12.	<i>Підсумковий модульний контроль.</i>	2
РАЗОМ:		24

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
МОДУЛЬ 1			
«ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»			
1.	Види регулюючих переліків ліків у вітчизняній системі охорони здоров'я.	4	8
2	Порядок формування Національного переліку життєво необхідних (основних) лікарських засобів згідно з вимогами ВООЗ.	4	8
3	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів. ОТС-препарати.	4	6
4	Концепція відповідального самолікування. Фармацевтична опіка.	4	8
5	Законодавчо-нормативна база, що регламентує предметно-кількісний облік лікарських препаратів.	4	8
6	Регулювання обігу наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів на міжнародному та державному рівні.	4	8
7	Особливості зберігання, обліку та утилізації спеціальних рецептурних бланків.	4	8
8	Сертифікація та аудит якості фармацевтичної продукції.	4	8
9	Порядок реєстрації лікарських засобів в Україні. Державний реєстр лікарських засобів.	4	8
10	Належна практика закупівель. Належна практика дистрибуції.	4	8
11	Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій	4	8
12	Сучасні форми інформаційного забезпечення закладів фармацевтичної галузі.	8	8
МОДУЛЬ 2			
«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»			
13	Особливості структури активів аптеки (фармацевтичної фірми) як торгово-виробничого підприємства.	4	8
14	Значення бухгалтерського обліку як інформаційної системи на макро- та мікроекономічному рівні.	4	8
15	Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.	4	6
16	Оцінка вартості основних засобів. Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів.	4	8
17	Облік нематеріальних активів.	4	8
18	Порядок здавання виручки у банк. Встановлення ліміту каси. Організація роботи з банком. Розрахунково-платіжні документи.	4	8
19	Методика формування штатної чисельності аптекних працівників.	4	8
	Всього:	80	148

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ (денна та заочна форми здобуття вищої освіти)

1. Виступи на науковому студентському гуртку.
2. Участь у наукових конференціях.
3. Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичних наукових виданнях (журнали, збірники наукових праць).
4. Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочне приладдя, схеми практичних занять).

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- Опрацювати законодавчі акти, що регулюють фармацевтичну діяльність в Україні.
- Скласти схему структури фармацевтичного ринку України.
- Підготувати коротке повідомлення про основні напрями розвитку фармацевтичного сектору.
- Розробити структуру управління аптеки (керівник, відділи, персонал).
- Визначити основні функції керівника та завідувача аптеки.
- Підготувати зразок наказу про розподіл обов'язків між працівниками аптеки.
- Розрахувати собівартість лікарського засобу з урахуванням складових витрат.
- Визначити ціну реалізації лікарського препарату з урахуванням податків і націнки.
- Підготувати порівняльну таблицю видів витрат аптечного підприємства.
- Скласти план доходів і витрат аптеки на місяць.
- Провести аналіз фінансових результатів діяльності (прибуток, рентабельність).
- Підготувати рекомендації щодо підвищення економічної ефективності роботи аптеки.
- Вивчити нормативні документи, що регулюють ліцензування аптек.
- Підготувати довідку про контроль якості лікарських засобів.
- Скласти алгоритм дій при перевірці аптечного закладу контролюючими органами.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах (латинська мова, медична фізика, неорганічна хімія, тощо), що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач, а також під час перевірки правильності виконання лабораторно-дослідницьких завдань.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти

Оцінка «*відмінно*» - має глибокі та системні знання програмного матеріалу. Дас грамотні, чіткі та логічні відповіді на всі поставлені запитання. Правильно приймає рішення при розв'язанні практичних завдань будь-якого рівня складності. Вільно володіє навичками роботи з обладнанням, приладами та комп'ютерними технологіями. Здатний самостійно

аналізувати і оцінювати життєві та професійні ситуації, робити обґрунтовані висновки, виявляти і відстоювати власну позицію.

Оцінка «добре» - здобувач володіє достатніми знаннями основних понять і закономірностей дисципліни. Вміє застосовувати знання у типових ситуаціях, володіє такими основними операціями, як аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування. Робить висновки, може виправляти власні помилки. Демонструє достатні практичні вміння, але потребує незначної допомоги викладача

Оцінка «задовільно». Знання неповні, фрагментарні, поверхневі. Здобувач відтворює основний матеріал, але робить це недостатньо усвідомлено. Має труднощі з самостійним аналізом та формуванням висновків. Здатний розв'язувати завдання лише за зразком, без прояву ініціативи. Демонструє лише елементарні вміння

Оцінка «незадовільно» студент не знає значної частини програмного матеріалу. Допускає суттєві помилки у відповідях. Не вміє застосувати теоретичні знання на практиці. Не володіє основними навичками, необхідними для розв'язання практичних завдань.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. *В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів*

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю. У першому модулі передбачається два поточних контролю засвоєння змістових модулів. Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%

Підсумковий модульний контроль з лікарської токсикології проводиться в письмовій формі шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 3 теоретичні питання, виконання практичної частини і ситуаційні та тестові завдання. Оцінювання відповіді студента

проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з лікарської токсикології.

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Написання письмової роботи включає:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 3 теоретичних завдання, які оцінюються в 10 балів за кожне *(всього 30 балів)*

2. Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок проводиться шляхом розв'язування задач. *(всього 30 балів)*.

3. Вирішення ситуаційної задачі (10 балів) та 10 тестових завдань - правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал *(всього 20 балів)*

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю

«ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ»

1. Організація фармацевтичного забезпечення населення в Україні. Законодавча та нормативна база функціонування фармацевтичної галузі.
2. Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності.
3. Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні.
4. Організаційна структура аптекних закладів.
5. Порядок відкриття аптек та ліцензування їх діяльності.
6. Завдання, функції аптек та їх структурних підрозділів. Класифікація аптек.
7. Матеріальна відповідальність працівників аптек та фармацевтичних фірм.
8. Класифікації лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці.
9. Зарубіжний досвід організації системи медичного страхування.
10. Основні типи моделей медичного страхування: стисла характеристика.
11. Порядок роботи аптек з товарними запасами за умов виникнення надзвичайних ситуацій
12. Зберігання ліків та товарів аптечного асортименту за умов виникнення надзвичайних ситуацій.
13. Документальне оформлення відпуску товару у інші відділи та структурні підрозділи аптеки, ЛПЗ за умов виникнення надзвичайних ситуацій.
14. Особливості одержання, приймання та належного зберігання наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів в особливий період.
15. Особливості обліку та звітності медичної служби при надзвичайних станах та веденні бойових дій.
16. Організація безрецептурного відпуску в Україні та у зарубіжній фармацевтичній практиці.
17. Система ОТС-препаратів. Основні вимоги, що пред'являються до препаратів безрецептурного відпуску.
18. Концепція відповідального самолікування. Організація фармацевтичної опіки.
19. Рецептурно-виробничий відділ аптеки, його функції, штат, оснащення.
20. Загальні правила виписування рецептів, форми рецептурних бланків.
21. Правила прийому рецептів. Права та обов'язки фармацевта з приймання рецептів та відпуску ліків.
22. Категорії амбулаторних хворих, які одержують ліки на умовах 50% оплати, особливості оформлення пільгових рецептів, їх облік.
23. Категорії амбулаторних хворих, які одержують ліки безкоштовно, особливості оформлення рецептів.
24. Правила виписування рецептів на лікарські засоби. Види рецептурних бланків.
25. Правила оформлення рецептів на наркотичні (психотропні) лікарські засоби, термін дії та зберігання рецептів у аптеці.

26. Особливості відпуску з аптек наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів.
27. Порядок ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
28. Визначення вартості екстемпоральних ліків у аптечних закладах.
29. Предметно-кількісний облік у аптечних закладах, його документальне оформлення.
30. Рецепттура як економічний показник діяльності аптек, види рецептури, структура, облік амбулаторних рецептів.
31. Пільгова рецепттура, особливості обліку та порядок відшкодування аптеці вартості ліків, відпущених на пільгових умовах.
32. Державна система контролю якості лікарських засобів в Україні.
33. Види внутрішньоаптечного контролю якості ліків, їх стисла характеристика.
34. Організація вхідного контролю якості фармацевтичних товарів у організаціях оптової торгівлі, аптеках (фармацевтичних фірмах).
35. Організація роботи відділу запасів. Завдання та функції відділу, штат.
36. Організація зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у аптечних закладах.
37. Організація постачання аптек. Нормативно-правове регулювання та вимоги до оптової торгівлі ЛЗ та ВМП.
38. Аптечний склад (база) – завдання, функції, класифікація.

Перелік теоретичних питань

до підсумкового модульного контролю модуль №2

«СИСТЕМИ ОБЛІКУ У ФАРМАЦІЇ. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

1. Господарські засоби аптеки, їх класифікація.
2. Види обліку у аптеках, завдання, вимоги та принципи обліку. Облікові вимірювачі.
3. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у аптечних установах, його значення, завдання, вимоги.
4. Надходження товарів та інших матеріальних цінностей до аптек, правила приймання, оприбуткування, облік.
5. Операції зі збільшення суми товарних запасів, їх документальне оформлення.
6. Структура роздрібного товарообігу аптеки, його облік (документація).
7. Оптова реалізація товару, її структура й облік.
8. Інше вибуття товарно-матеріальних цінностей: облік та документальне оформлення.
9. Списання товарів на господарські потреби аптеки: документування.
10. Витрати, пов'язані з наданням першої медичної допомоги, їх облік та списання.
11. Інші активи аптечних закладів: класифікація та методики визначення їх нормативів.
12. Допоміжні матеріали. Облік та документальне оформлення надходження та витрат допоміжних матеріалів.
13. Класифікація тари та облік її руху у аптеках.
14. Лікарська рослинна сировина: порядок приймання, документальне оформлення, облік руху.
15. Основні засоби аптек (фармацевтичних фірм), їх класифікація, види вартості.
16. Амортизаційний фонд: визначення, порядок створення, призначення, методики розрахунку.
17. Оборотні засоби аптек, їх структура, класифікація, джерела фінансування.
18. Товарні запаси аптеки: характеристика, призначення, чинники, що впливають на їх величину.
19. Види безготівкових розрахунків, які здійснюються аптеками.
20. Звітність аптечних закладів: види звітності, їх характеристика, порядок подання.
21. Банківське кредитування: основні принципи, види кредитів, їх призначення.
22. Форми оплати праці аптечних працівників, їх застосування у аптечних закладах.
23. Організація обліку робочого часу та порядок оплати праці у аптечних організаціях. Документальне оформлення.

24. Методики розрахунку відпускних та допомоги з тимчасової непрацездатності.
25. Порядок нарахування доплати за роботу у вихідні та святкові дні. Виплата допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.
26. Обов'язкові утримання із заробітної плати.
27. Грошові кошти та їх еквіваленти. Основні положення ведення касових операцій у аптеках.
28. Облік руху грошових коштів у аптеці, прибуткові та видаткові операції.
29. Види безготівкових розрахунків, їх документальне оформлення.
30. Визначення товарних залишків аптеки за даними товарного звіту.
31. Бухгалтерський облік: характеристика, вимоги, основні принципи, регламентація. Національні стандарти бухгалтерського обліку.
32. Бухгалтерські рахунки: структура, класифікація, призначення. Бухгалтерські проводки.
33. Синтетичні та аналітичні бухгалтерські рахунки та їх взаємозв'язок.
34. Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку: визначення та види.
35. Бухгалтерський баланс: визначення та структура, порядок складання.
36. Аналіз даних балансу аптечного підприємства.
37. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей у аптеці, її завдання та види.
38. Порядок проведення інвентаризації та оформлення її результатів у аптеці.
39. Інвентаризація грошових коштів та розрахунків (періодичність проведення, документальне оформлення результатів).
40. Інвентаризація лікарських засобів, що знаходяться на предметно-кількісному обліку: порядок проведення інвентаризації, документальне оформлення.
41. Природні збитки у аптечних установах: визначення, розрахунок та порядок списання.
42. Особливості ціноутворення на ліки індивідуального виготовлення. Сутність та значення тарифів.
43. Структурні елементи, що включаються у тарифи за виготовлення та фасування ліків та виробів медичного призначення.
44. Фармакоекономіка – визначення, метод та предмет дослідження.
45. Основні економічні показники діяльності аптек, їх стисла характеристика.
46. Економічне значення товарообігу, його структура.
47. Роздрібний товарообіг, визначення, структура, його аналіз та планування.
48. Оптовий товарообіг аптеки, його характеристика, аналіз та прогнозування.
49. Товарні запаси аптеки: характеристика, призначення, чинники, які впливають на їх величину.
50. Норматив товарних запасів аптеки, його призначення та методики розрахунків.
51. Методика аналізу та планування надходження товарів до аптеки.
52. Торгові накладення: характеристика та чинники, що впливають на їх розмір.
53. Витрати аптек (фармацевтичних фірм), класифікація, відображення у обліку.
54. Значення витрат як економічного показника діяльності аптек (фармацевтичних фірм).
55. Прибуток та рентабельність аптеки – характеристика, чинники, що визначають їх розмір.
56. Система ціноутворення на лікарські засоби як міжнародна проблема. Підходи до формування цін на лікарські засоби за кордоном.
57. Система цін на медикаменти: завдання, функції та вимоги. Види цін. Порядок державного регулювання цін на лікарські засоби.
58. Ціноутворення на лікарські засоби: методика розрахунку торгової націнки на готові лікарські засоби та вироби медичного призначення.
59. Види та структура цін на медикаменти промислового та аптечного виробництва.
60. Особливості ціноутворення на ліки індивідуального виготовлення. Сутність та значення тарифів.
61. Система оподаткування: поняття, призначення.

62. Класифікація податків та зборів (обов'язкових платежів). Особливості оподаткування аптекних підприємств.
63. Поняття валових доходів та валових витрат у системі оподаткування. Методика розрахунку податку на прибуток аптекного підприємства.
64. Система податкових пільг: сутність та завдання.
65. Податок на прибуток підприємства: податкова база, податкова ставка. Визначення суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.
66. Банківське кредитування: основні принципи, види кредитів, їх призначення.
67. Основні способи погашення банківської заборгованості.
68. Економічний аналіз: методи, джерела інформації для проведення аналізу.
69. Фінансова звітність підприємств. Вимоги до звітності.
70. Аналіз даних балансу аптекного підприємства.
71. Аудиторська діяльність в Україні. Організація проведення аудиторської перевірки.
72. Документальне оформлення результатів аудиту.
73. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності. Основні фінансові коефіцієнти.

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю

1. Складання алгоритму відкриття аптеки та ліцензування її діяльності. Ознайомлення зі статутними документами фірми.
2. Заповнення типового договору про повну матеріальну відповідальність. Заповнення договору оренди.
3. Аналіз основних моделей медичного страхування. Розрахунок суми відшкодування вартості лікування (реімбурсації).
4. Здійснення класифікації та групування препаратів за заданими критеріями для певних користувачів.
5. Здійснення приймання рецептів, аналіз помилок. Виписування та оформлення рецептів.
6. Таксування екстемпоральних лікарських прописів. Визначення тарифів за виготовлення лікарських форм в умовах аптек. Таксування лікарських прописів за допомогою автоматизованих комп'ютерних систем.
7. Здійснення обліку рецептури.
8. Заповнення документів предметно-кількісного обліку лікарських засобів у аптеках.
9. Організація вхідного та внутрішньоаптекного контролю якості лікарських засобів. Відображення результатів контролю якості лікарських форм у відповідних документах.
10. Документальне оформлення відпуску товарів з відділу запасів.

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ ДЕННА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Номер модуля кіл-ть навчальних год. кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок							Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС			
			5	4	3	2	5	4	3	
МОДУЛЬ 1 86/2,0	2	16	7	5,5	4	0	8	7	6	70
МОДУЛЬ 2 94/4,0	2	16	7	5,5	4	0	8	7	6	70

1 заняття модуля 2 не оцінюється

МОДУЛЬ 1:

МОДУЛЬ 1:

Максимальна кін-ть, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кін-ть балів, що відповідають оцінці «*відмінно*» на кожному практичному занятті **120=16*7+8 (ІСРС)**.

Мінімальна кін-ть яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кін-ть балів, що відповідають оцінці «*задовільно*» на кожному занятті: **70=16*4+6 (ІСРС)**.

Кін-ть балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 8 балів;

«4» – у 7 балів;

«3» – в 6 бали.

МОДУЛЬ 2:

Максимальна кін-ть, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балам. Вона вираховується шляхом складання кін-ть балів, що відповідають оцінці «*відмінно*» на кожному практичному занятті **120=16*7+8(ІСРС)**.

Мінімальна кін-ть яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кін-ть балів, що відповідають оцінці «*задовільно*» на кожному занятті: **70=16*4+6(ІСРС)**.

Кін-ть балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 8 балів;

«4» – у 7 балів;

«3» – в 6 бали;

Максимальна кін-ть балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль) – становить 200 балів.

ЗАОЧНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практ. занять	Конвертація у бали традиційних оцінок							Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС			
			5	4	3	2	5	4	3	
МОДУЛЬ 1 86/3,0	1	5	22	18	14	0	10	8	4	74
МОДУЛЬ 2 94/3,0	1	5	22	18	14	0	10	8	4	74

МОДУЛЬ 1:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює **120 балам**. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному практичному занятті **120=22x5+10 (ІСРС)**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює **74 бали**. Вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **74=14x5+4 (ІСРС)**

Оцінювання індивідуальної роботи студента: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 10 балів;

«4» – у 8 балів;

«3» – в 4 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль) – становить **200 балів**.

МОДУЛЬ 2:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює **120 балам**. Вона вираховується шляхом складання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному практичному занятті **120=22x5+10 (ІСРС)**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, дорівнює **74 бали**. Вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: **74=14x5+4 (ІСРС)**

Оцінювання індивідуальної роботи студента: кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але складає не більше 10 балів. Таким чином:

Оцінка «5» конвертується в 10 балів;

«4» – у 8 балів;

«3» – в 4 бали;

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент (поточна навчальна діяльність та підсумковий модульний контроль) – становить **200 балів**.

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 ОСНОВНА (БАЗОВА)

1. Організація та економіка фармації. Ч. I. Організація фармацевтичного забезпечення населення: націон. підручник для студентів вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова, К.Л. Косяченко, Л. О. Гала. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. – 360 с.
2. Організація та економіка фармації [Текст] : нац. підручний для ВНЗ / НФаУ; за ред. А. С. Немченко. – (Національний підручник). Ч. 2 : Системи обліку в фармації / А. С. Немченко [та ін.], 2016. – 416 с.
3. Організація та економіка фармації. Ч. III. Основи економіки фармації: націон. підручник для студентів вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, Г. Л. Панфілова, В.М. Назаркіна, Л.О. Гала. – Х.: НФаУ, 2017. – 272 с.
4. Організація та економіка фармації. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» : практикум / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова, В. М. Чернуха, М. В. Подколзіна, О. В. Винник ; За ред. А. С. Немченко. – Х., 2019. – 85 с. 7.
5. Основи економіки фармації [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків: НФаУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 98/2000/NT/XP

19.2 ДОПОМІЖНА

1. Бухгалтерський облік на підприємствах фармацевтичної галузі: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, С.В. Огарь, І.В. Кубарева та ін.. ; За ред. А.С. Немченко. – Х: НФаУ: Золоті сторінки, 2011. – 264 с.
2. Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС: практикум / Немченко А. С., Назаркіна В. М., Попова І. А., Бабенко М. М., Коба Т. М. – Харків: НФаУ, 2023. – 90 с.
3. Державне (публічне) управління в системі охорони здоров'я і фармації: навч. Посібник . – Харків : НФаУ, 2021. – 158 с.
4. Власенко І.О., Давтян Л.Л. Стандарти належної аптечної практики як базис реалізації концепції фармацевтичної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом. Фармацевтичний часопис, (1), 74–82. URL <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13058/12226>
5. Глебова А. О., Кравченко В. В. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf
6. Гончар Є., Гура Л., Домбровська Л. Як держава закуповує ліки та медичні вироби. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/25/682760/>
7. Городецька І.Я., Чухрай І.Л. Стан організації відпуску ліків з аптеки: погляд фармацевтичних фахівців. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 50-56. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12433/11685>
8. Громовик Б.П., Прокіп С.Є. Інформаційне супроводження процесу фармакотерапії у паліативній та хоспісній медицині : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2015. 96 с.
9. Громовик Б.П., Терешук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терешук. Вінниця, Нова книга, 2009. 816 с.
10. Євтушенко, О. М., Гриненко А. М. Світовий досвід застосування цифрових технологій у процесі надання фармацевтичної допомоги (фрагмент дослідження). Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2022. Т. 8, № 4. С. 14-22. doi : 10.24959/sphhscj.22.273.

11. Корольов М. В., Громовик Б. П. Важливість телефармації для надання якісної фармацевтичної допомоги населенню. Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 205-206.
12. Корольов М. В. Комплексне оцінювання і шляхи підвищення якості фармацевтичної допомоги нерівномірно розподіленому населенню (на прикладі Одеської області). дис. ... к.фарм. н. за спец. 15.00.01 — технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Київ, 2021. 216 с. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/DrAr/Dr_Korolov.pdf.
13. Котвіцька А. А., Кубарева І. В., Бекетова М. С. Освітньо-наукові аспекти розвитку паліативної допомоги в Україні. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 64–73. <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12389/11757>
14. Лебедь С.О. Історичні аспекти та сучасний стан фальсифікації лікарських засобів в Україні та світі: монографія; за науковою редакцією професора Б.П. Громовика. Рівне: Волин. обереги, 2018. 320 с.
15. Левицька О.Є., Левицька О.Р., Громовик Б.П., Парамош О.В. Фармацевтична допомога в геріатрії: прикладні аспекти: монографія. Львів: Растр-7. 2014. 154 с.
16. Маланчук Н.В., Демчук М.В., Грошовий Т.А. Дослідження асортименту антигіпертензивних лікарських засобів та аналіз їх економічної доступності за умов реалізації урядової програми «Доступні ліки». Фармацевтичний часопис. 2022. № 4. С. 26–34. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13540/12755>
17. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Моделювання розвитку економічних систем. 2022, №4. С. 15-17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367>
18. Олійник П.В., Чухрай І.Л., Олійник С.П. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. Фармацевтичний часопис. 2022. № 3. С. 41–47. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13468/12610>
19. Організація та економіка фармації. Модулі 2-3. Системи обліку й основи економіки у фармації: Навч. посіб. для підготовки до практичних занять / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. В.Ф. Москаленка. К.: ВСВ “Медицина”, 2013. 432 с. URL: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/71662_Moskalenko_Org%20i%20ekonom%20farm_Mod%202-3.pdf
20. Основи економіки та системи обліку у фармації. Модуль 2: навч.-метод. посіб. Для практ. занять студентів 4 курсу фармац. ф-тів спеціальності «Фармація» / уклад.: Н.І. Сінча, О.В. Литвиненко, Н.Я. Дондік, В.О. Демченко, Т.В. Кравченко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 201 с. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8367/1/%D0%9E%D0%95%D0%A4%20%D0%A4%D0%90%D0%A0%D0%9C%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%20%D0%9C%D0%9E23%D0%94%D0%A3%D0%9B%D0%AC%20.pdf>
21. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч. закл. / Б.П. Громовик, С.І. Терещук, О.Л. Гром, А.М. Новікевич, І.Л. Чухрай. – Вінниця: Нова книга, 2004. 448 с.
22. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія / Б.П. Громовик, А.В. Горілик, І.Я. Городецька [та ін.]; за наук. ред. Б.П. Громовика. Львів: Ліґа-Прес, 2014. 386 с.
23. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія. Випуск 2; за ред. Б. П. Громовика. Львів: Ліґа-Прес, 2017. 253 с.
24. Унгурян Л.М., Громовик Б.П. Фармацевтична практика: логістичні, інформаційні, нейроекономічні та соціальні аспекти: монографія. Львів: Простір-М. 2016. 155 с.
25. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я [Текст] : [моногр.] / В. М. Назаркіна [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко, 2022. – 288 с

19.3 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://eosvita.bsmu.edu.ua/>
2. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Інформаційна система „Компендіум” - <http://compendium.com.ua/>
5. Інформаційна система „Лікарські засоби” (Моріон). <http://pharmbase.com.ua/>
6. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр»
http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk
7. Державний реєстр лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
8. Довідник лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
9. Державний реєстр медичної техніки та ВМП
<http://portal.diklz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx>
10. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України).
http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ
http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Геруш Олег Васильович - завідувач кафедри фармації, доцент, к.фарм.н;
2. Басараба Роксолана Юріївна - доц.закладу вищої освіти кафедри фармації, к.фарм.н.
3. Геруш Валерія Валеріївна – асистент кафедри фармації.